

บทคัดย่อ แผนผังสุสานโปรเตสแตนต์

สุสานโปรเตสแตนต์ เป็นสถานที่ฝังศพของชาวคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ตั้งอยู่บนถนนเจริญกรุง แขวงวัดพระยาไกร เขตบางคอแหลม กรุงเทพฯ ทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับถนนเจริญกรุง ทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ทิศใต้ติดกับโรงงานยาสูบ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานทรัพย์ซื้อที่ดินแห่งนี้ มีสถานกงสุลอังกฤษเป็นผู้ดูแล ด้วยทรงเห็นใจว่าในกรุงเทพฯ มีที่ดินสำหรับฝังศพผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและนับถือศาสนาอิสลาม แต่ยังไม่มียี่สำหรับฝังศพผู้ที่นับถือนิกายโปรเตสแตนต์ ครั้นเมื่อสิ้นชีวิตลงญาติพี่น้องได้รับความลำบาก ต้องไปฝังศพในป่าหรือที่ไกล ๆ หรือบางครั้งก็ต้องไปฝังปะปนกับชาวจีน^๒

สุสานแห่งนี้ได้ใช้เป็นสถานที่ฝังศพของบุคคลสำคัญของประเทศ อาทิ เฮนรี อลาบาสเตอร์ (Henry Alabaster) ชาวอังกฤษที่เข้ามาในประเทศไทยรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองกงสุลอังกฤษประจำประเทศไทย เป็นผู้สำรวจจัดทำแผนที่ในการจัดสร้างถนนเจริญกรุง แฮมิลตัน คิง (Honourable Mr. Hamilton King) ชาวอเมริกัน ได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาให้ดำรงตำแหน่งอัครราชทูต และกงสุลใหญ่ประจำประเทศสยาม ต่อมาเป็นอัครราชทูตวิสามัญผู้มีอำนาจเต็มประจำประเทศสยามในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แดเนียล บีช แบริดลีย์ (Daniel Beach Bradley) หรือหมอแบริดลีย์ มิซซันนารี ชาวอเมริกันที่เข้ามาเป็นแพทย์แผนชาวตะวันตก

แผนผังพื้นที่สุสานได้ถูกบันทึกโดยชาวต่างชาติ เดิมจัดเก็บไว้ที่สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษ แล้วโอนมาจัดเก็บโดย Mr. Roderick Turner และ Mr. Geoffrey Walsh จนกระทั่ง นายธาดา เสวตศิลา ได้ขอจัดตั้งมูลนิธิสุสานโปรเตสแตนต์ เพื่อทำหน้าที่ในการดูแลและบำรุงรักษาพื้นที่สุสานโปรเตสแตนต์ แบบแปลนจึงได้ส่งมอบให้อยู่ในความดูแลของมูลนิธิสุสานโปรเตสแตนต์ ด้วยมูลนิธิเห็นว่าแบบแปลนดังกล่าวมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ไทย จึงได้ส่งมอบให้สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติจัดเก็บและดูแลรักษา เมื่อพุทธศักราช ๒๕๖๕ เป็นต้นมา

แผนผังแสดงให้เห็นถึงการจัดการพื้นที่ของสุสานโปรเตสแตนต์ และพื้นที่โดยรอบ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ถึงพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อีกทั้งเป็นหลักฐานสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่จะช่วยให้เห็นถึงพัฒนาการและการจัดการของพื้นที่แห่งนี้ในอดีตได้เป็นอย่างดี